

بانگ خلافت در آذان !!

وارسی لایه‌های درونی «الصلوٰة خيرٌ مِن النّوم»

نویسنده: سیدعلی شهرستانی

مترجم: سیدهادی حسینی

فهرست مطالب

۷	سخن مترجم
۱۱	پیش گفتار
	درآمد
۱۹	درآمد
۲۸	ابوبکر و اهل بیت
۴۳	ستیز قریش با پیامبر و خاندان آن حضرت
۵۷	عمر و موضوع امامت در آذان
۷۲	تحریف در آذان
	مکش ما
۱۰۱	نگرش ما
	هدف از برداشت حیله سوم از آذان
۱۰۹	و گذاشت «الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِّن النُّوم» به جای آن
۱۱۳	مخالفت خلفاً با خط مشی اهل بیت
۱۱۶	سه احتمال
۱۱۷	احتمال اول
۱۱۸	احتمال دوم
۱۳۲	تأیید احتمال دوم
۱۳۴	منامی یا وحیانی بودن آذان
۱۳۶	احتمال سوم

نکته اول (نماز ابوبکر، شاخص خلافت اوست) ۱۳۶
نکته دوم (استدلال عمر به فضیلت یارغار) ۱۴۰
نکته سوم (استدلال عمر به نماز ابوبکر) ۱۴۷
نکته چهارم (سنخیت میان رفع و وضع) ۱۴۷
نکته پنجم («الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِّن النُّوْمَ» سنت پیامبر نیست) ۱۴۹
نکته ششم (نقش حکومت در آخبار تقویب و ترجیع) ۱۵۵
نکته هفتم (سیاست و تحریف احادیث) ۱۵۹
چکیده ۱۵۹
آیا وضع تقویب از سوی عمر حقیقت دارد یا تهمت به اوست؟ ۱۷۰
روایت مالک و میزان اعتبار آن ۱۷۴
نقش عمر در دورسازی اهل بیت از خلافت ۱۷۶
بعضی از اخباری که برای خلافت ابوبکر به آنها استدلال شده است ۱۸۰
خلط میان حق و باطل ۱۸۳
راز آذان نگفتن بلال بعد از پیامبر ﷺ ۱۸۵
سخن پایانی ۱۹۹
منابع و مأخذ ۲۰۱

سخن مترجم

نماز ستون دین و مهم‌ترین رکن عبادی اسلام است ، تردیدی وجود ندارد که انجام این واجب - در اوقات خاص خودش - از همه چیز (خوردن ، آشامیدن ، مطالعه و درس ، دادوستد ، کاروتلاش ،) مهم‌تر است .

هر مسلمانی (خواه درس خواننده و فرهیخته و خواه عامی و بی سواد) می‌داند که نماز از خواب بهتر است . از این رو ، بانگ آن در مهم‌ترین شعار اسلامی و در هر سپیده سحر بر ماذنهای (و در هر کوی و برزن) معنا ندارد و به ریشخند می‌ماند .

بزرگان شیعه از گذشته‌های دور به این امر توجه داشتند و اشاراتی بدان کرده‌اند . اما شاید نخستین بار است که علامه سید علی شهرستانی ، نگاه چند بعدی به جملة «الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ» می‌اندازد و احتمالات گوناگون را در آن مطرح می‌کند و بابیانی روشن و گیرا ، به تحلیل سخنان و گمان‌هایی می‌پردازد که پیرامون آن ، به ذهن می‌آید .

در نگاه استاد ، که آذان را عصارة عقاید اسلام و ایمان می‌انگارد و

اصول شریعت را در آن نهفته می‌بیند، بانگ «الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ» وَصلة ناچسب و ناجوری است که بر قامِ آذان سنگینی می‌کند و هرگز بادیگر فصول آذان، دمساز نمی‌افتد و هم آوانمی شود.

این بند، در آغاز (و در زمان پیامبر ﷺ) جزو آذان نبود و بعدها به ویژه در زمان عمر - پس از حذف حیعله سوم (به بهانه‌ای نایخنه و پنداری خام) جایگزین آن در آذان صبح شد.

بحث اصلی استاد، در این کتاب، وارسی این جمله بارویکرد اعتقادی است.

از این زاویه، ارتباط معناداری میان برداشتن «حَيَّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ» از آذان و گذاشتن «الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ» به جای آن، رخ می‌نماید و درگیری بنیادین میان اهل سنت عليهم السلام (ویروان آنها) و مكتب خلفا، رقم می‌خورد؛ شیعه، با حیعله سوم، فراخوان به ولایت را در ماذنهای بانگ می‌زند و آن را بهترین عمل می‌شمارد و دلایل استوار بی شمار و شوق انگیزی را ارائه می‌دهد و سنتی، بنادای «نمایز از خواب بهتر است» (در آذان صبح) خلافت را فریاد می‌کشد و ابوبکر را عَلَم می‌کند و افتخار و خیزان، به معیارهای لرزان، چنگ می‌آورید.

بی‌گمان، این اثر، از نوشهای جذاب و روشنگرانه استاد شهرستانی است که در عین اختصار، مطالب ژرف و شیرین و تازه و

راهگشایی را در بردارد و برای خواننده، روح نواز، غرور آفرین و
بشارت زاست.

امیداست ترجمة فارسی کتاب «الصلوة خير من النوم في الأذان،
الوجه الآخر» (روی دیگر «نمایز از خواب بهتر است» در آذان) که با
عنوان بانگ خلافت در آذان، به چاپ می‌رسد، پژوهشگران و
خواننده‌گان را سودمند افتند، و برگستره دانش و بینش آنان بیفزاید و
در میان مسلمانان واقع بینی و خرداندیشی را بپراکند.

مثنوی مقدس، محرم سال ۱۴۳۳ هجری

سید مادی حسینی